Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Stadhuis, Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14020
www.amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
T.a.v. staatsecretaris Yeşilgöz-Zegerius
Postbus 20401
2500 EK 's Gravenhage

CC Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
CC Tweede Kamer der Staten Generaal

Datum 15 september 2021
Onderwerp Congestie Elektriciteitsnetwerk

Geachte staatsecretaris,

De afgelopen drie maanden is netbeheerder Liander tot viermaal toe genoodzaakt geweest congestie aan en af te kondigen voor een deel van het stroomnet in Amsterdam. Waarschijnlijk is dit niet de laatste keer. Liander geeft aan dat we in de nabije toekomst vaker knelpunten op het net kunnen verwachten. Dat raakt niet alleen (toekomstige) klanten van Liander, het dreigt ook grote gevolgen te hebben voor de woningbouwopgave, de energietransitie en de economische ontwikkeling van Amsterdam. Het gaat daarbij om méér dan Amsterdamse belangen. Het halen van onze nationale doelstellingen komt hiermee in gevaar.

Amsterdam bouwt sinds 2014 gemiddeld 6.900 woningen per jaar. Wij zijn van plan dat tempo vast te houden. In een deel van Amsterdam-Noord waar congestie is afgekondigd willen we de komende jaren door transformatie en verdichting in totaal 25.000 woningen bouwen. Deze 25.000 woningen dreigen door de knelpunten op het elektriciteitsnet vertraging op te lopen. Grootverbruikers kunnen in dit gebied de komende vijf tot zeven jaar niet meer aangesloten worden. Dat gaat niet over industriële bedrijven, maar het betekent dat scholen, winkels en zorginstellingen niet worden aangesloten. Amsterdam doet haar uiterste best binnen haar grenzen een grote bijdrage te leveren aan het enorme woningtekort in Nederland, maar wil wel een complete stad bouwen, met voldoende voorzieningen. Een wijk met mensen, maar zónder scholen, winkels, horeca of zorginstellingen is een slaapwijk en allesbehalve leefbaar. Zulke wijken wil en zal Amsterdam niet bouwen.

Tegelijk hebben wij net als u hoge ambities als het gaat om het verduurzamen van de stad. Hiermee geeft Amsterdam uitvoering aan het nationaal Klimaatakkoord en de Europese Green Deal. Zo investeren we bijvoorbeeld miljoenen uit eigen middelen om van het aardgas af te komen.

Steun van het Rijk is daarbij onmisbaar. Komt die er niet, dan komen zowel de woningbouwplannen, economische ontwikkeling als de energietransitie in het geding. Noch wij als gemeente Amsterdam noch Liander is in staat de toenemende druk op het elektriciteitsnet zelfstandig op te lossen.

Wij roepen het Rijk dan ook op om de netbeheerders en ons hierbij te helpen. Met deze brief snijden we een aantal onderwerpen aan waarop we in korte tijd actie vragen van het Rijk. Uiteraard gaan we hier graag gezamenlijk over verder in gesprek.

Verbreden van mogelijkheden voor vraag- en aanbodsturing:
Wie zien graag een aanpassing van wet- en regelgeving die de lokale afstemming van vraag en aanbod van energie stimuleert. Zo is het moment waarop netbeheerders vraag- en aanbodsturing mogen toepassen volgens ons te laat. Dit mag pas wanneer er daadwerkelijk sprake is van congestie. De wetgeving is nu te veel gericht op het managen van de problematiek, niet op het voorkomen hiervan. Daarnaast is de propositie van de netbeheerder nu beperkt. De netbeheerder mag in de business case voor vraag- en aanbodsturing alleen uitgaan van de kosten die anders gemaakt zouden worden met de uitbreiding van de elektriciteitsinfrastructuur. Wij zouden graag zien dat bij vraag- en aanbodsturing een bredere maatschappelijke afweging gemaakt wordt; waaraan een bredere kosten- en batenanalyse ten grondslag ligt.

Mogelijkheden om te sturen op grootverbuikers:
Op dit moment zijn netbeheerders wettelijk verplicht iedere partij te voorzien van stroom in volgorde van aanvraag. Met de toenemende elektrificatie en digitalisering van de samenleving resulteert dit in grote aanvragen die beslag leggen op een groot deel van de capaciteit op het elektriciteitsnet. Netbeheerders en/of lokale overheden hebben instrumenten nodig waarmee grootverbruikers in staat worden gesteld hun piekvraag te reduceren. Daarnaast zal in sommige gevallen ook een maatschappelijke afweging gemaakt moet worden. De aanvraag van een partij kan er nu voor zorgen dat in één klap er geen vermogen meer beschikbaar is voor vele ontwikkelingen in de stad die vaak al geruime tijd bekend zijn bij de netbeheerder, maar waarvoor zij geen vermogen kunnen reserveren. Het ontbreekt op dit moment aan instrumenten waarmee rekening gehouden kan worden met deze plannen bij de beoordeling van een grote aanvraag.

Meer financieringsruimte voor de netbeheerder:
Als gevolg van de hoge investeringen in verband met de energietransitie, stijgen de kosten van de netbeheerders de komende jaren sneller dan de inkomsten. Netbeheerders hebben daar voldoende middelen voor nodig. De huidige systematiek van investeren en terugverdienen sluit niet aan bij de opgave die netbeheerders op dit moment hebben. Hierdoor kloppen netbeheerders bij hun aandeelhouders (provincies en gemeenten) met een kapitaalvraag. Dit terwijl we als gemeente al een aanzienlijk begrotingstekort hebben. Ook hierbij zien we graag dat het Rijk de netbeheerders helpt.

Technisch personeel
Door het schreeuwend tekort aan geschoold technisch personeel hebben netbeheerders moeite om de nodige werkzaamheden uit te voeren. De technische branche ervaart een probleem, omdat er onvoldoende uitstroom is aan potentiële werknemers uit het initieel onderwijs. Tegelijk is er een tekort aan geschoolde leerkrachten. We vragen u om hierop samen met ons en andere maatschappelijke partijen actie te ondernemen. Bijvoorbeeld door een sterkere stimulans richting technisch onderwijs en leerwerktrajecten.

U ziet: zonder robuust elektriciteitsnet zijn we nergens en zonder uw ingrijpen kan ons elektriciteitsnet de vraag niet aan. We hopen dat deze brief de start is van een vruchtbare samenwerking om op zeer korte termijn tot oplossingen te komen om de ambities van nationaal belang te kunnen blijven voorzien van elektriciteit. We vernemen graag uw reactie.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Femke Halsema
Burgemeester